

Aan de gemeente Amsterdam
de wethouder Kunst en Cultuur en Vastgoed, mevr. Meliani
de wethouder Financiën en Economische Zaken, dhr. Everhardt
Amstel 1
1011 PN Amsterdam

Amsterdam 16 oktober 2020,

Betreft: Samen sterker uit de crisis: forse bezuinigingen broedplaatsen

Geachte wethouders,

De Belangengroep Broedplaatsondernemers Metropool Regio Amsterdam vertegenwoordigt zo'n 75 culturele en sociaal maatschappelijke broedplaatsen en economische hubs in en rondom Amsterdam. Kunstenbond en Platform BK representeren werkenden in de culturele sector in Nederland, waaronder ook de CAWA-creatieven in Amsterdamse broedplaatsen. Samen vertegenwoordigen wij het gemeenschappelijke belang van verhuurders en huurders, kunstenaars en ondernemers in de culturele en creatieve stad. Door bundeling van krachten formuleren wij gezamenlijke standpunten en adviezen richting lokale en nationale overheden. Niet alleen over de effecten van de corona maatregelen op de broedplaatsen maar ook om de consequenties van het noodzakelijke maar ad hoc veranderende broedplaatsenbeleid inzichtelijk te maken en waar nodig gezamenlijk te acteren naar overheden en relevante stakeholders.

Met ontsteltenis hebben wij kennisgenomen van de voorgestelde bezuinigingen op het Amsterdamse broedplaatsenbeleid zoals omschreven in de notitie van de coalitiepartijen "Samen sterker uit de crisis" van 2 september j.l.

Resumerend zien wij dat van de oorspronkelijk begrote jaarlijkse 3,5 miljoen in 2021 en 2022 **51%** bezuinigd gaat worden!¹ Dit bovenop de bezuiniging van al **23%** in dit jaar, 2020. Daarnaast wordt vooralsnog géén geld voor de ontwikkeling van broedplaatsen gereserveerd voor de periode 2023 en 2024. Met de voorgestelde bezuiniging komt feitelijk een einde aan 20 jaar succesvol broedplaatsbeleid! Dat kan en mag niet de bedoeling zijn!

De inzet voor broedplaatsen in het coalitieakkoord hebben wij een jaar geleden allemaal omarmd omdat daarmee een einde zou komen aan het tot dan toe incidentele karakter van het broedplaatsenbeleid in Amsterdam, waarin het perspectief van duurzaamheid voor huurders, beheerders en stad grotendeels ontbrak. Met de voorgenomen bezuiniging op het broedplaatsenbudget wordt nu als het ware het kind met het badwater weggegooid. Zonder budget is beleid een illusie.

Vanwege de doorschuiflogica is het huidige broedplaatsenbeleid vooral bedoeld om het totaal aantal broedplaats vierkante meters constant te houden. De beoogde bezuinigingen daarop zullen leiden tot ontruiming van broedplaatsen, zonder perspectief voor de huurders op een andere locatie. Daarmee zullen vele huurders van nu straks dakloos worden!² En juist al onze huurders hebben gezamenlijk een substantiële inbreng in onze sterke economische metropoolregio. Bovendien is niet alleen de financiële gezondheid van huurders en verhuurders in het geding, maar ook het maatschappelijk bestel van Amsterdam. Met deze bezuiniging komt het beginsel van het Amsterdamse atelier- en broedplaatsbeleid, namelijk de maatschappelijke waarde van het 'mogelijk maken van betaalbare woon- en werkruime voor CAWA-creatieven', in het gedrang³.

1. In de bijlage treft u een specificatie aan van het effect van de bezuiniging tijdens de collegeperiode.

2. Zie ook recent onderzoek van SKAR: [SKAR-wat-is-een-atelier-waard ?](#)

3. Gemeente Amsterdam, 'Amsterdams atelier- en broedplaatsbeleid 2019-2022', juli 2019.

Wij begrijpen dat de coronacrisis leidt tot het maken van nieuwe keuzes, dat er op bepaalde onderdelen van de begroting bezuinigd moet worden en dat er onverwachte aspecten bijkomen die juist om investeringen vragen. Dat zien we ook goed terug in het voorstel van de coalitiepartijen waar extra geïnvesteerd wordt in banenmotoren, ontwikkelbuurten en een duurzame economie. Maar nu de gezondheids- en economische crisis aanhoudt lijkt het in onze optiek niet houdbaar om bij broedplaatsen zo fors te bezuinigen. De broedplaatsen zitten precies in het hart van waar u nu wil investeren en de broedplaatsen kunnen juist een deel van de oplossing zijn. Zeer recent wijst het IMF op het belang van overheidsinvesteringen, juist in de creatieve sector is dit effectief, omdat dit private investeringen uitlokt⁴.

Als geen ander weet u dat deze hubs een vitaal onderdeel zijn van de netwerkeconomie van de creatieve-, culturele-, sociaal-maatschappelijke en innovatieve sector. In onze broedplaatsen zijn duizenden kleine ondernemers, organisaties en zelfstandigen gevestigd, die elkaar ontmoeten en innovatieve en creatieve activiteiten ontplooiën. Juist op deze plekken vinden vele cross-overs plaats die zo van belang zijn voor de kleinschalige bedrijvigheid, de belangrijkste economische motor, en van groot belang voor de culturele, creatieve en sociale keten van Amsterdam. Daarnaast zijn de Amsterdamse kunstenaars en creatief ondernemers vaak aanjager van wat nodig is in een buurt, van verbindende activiteiten tot voedseluitgifte t.b.v. corona.

Broedplaatsen zijn dan ook een cruciaal fundament, niet alleen voor een méér divers, creatief en cultureel klimaat, een stad waar alle inwoners zich thuis kunnen voelen, maar ook voor méér duurzaam ondernemerschap in de MRA. Onze plekken bieden stimulerende condities voor talentontwikkeling en ondernemerschap en zijn in vele opzichten een voedingsbodem en een katalysator voor vernieuwende praktijken en bedrijvigheid; van kunst en cultuur tot sociaal, duurzaam, economie en werkgeverschap en dat alles niét alleen in de lokale context.

Wij huizen actieve gemeenschappen, creëren onderlinge verbondenheid en zijn betrokken bij buurt en stad. En laat dat nou precies de ingrediënten zijn in het coalitievoorstel 'Samen sterker uit de crisis'. Ook wij denken dat die ingrediënten nodig zijn om in de huidige maar ook in de aankomende moeilijke tijden een aanjagende rol te spelen.

Veel van de broedplaatsen zijn nog niet door Covid tot omvallen gebracht. Dit is deels te danken aan de lokale en nationale financiële steun waarvoor wij stad en staat overigens zeer erkentelijk zijn. Maar het is vooral ook te danken aan de veerkracht van deze hubs, die door inzet van eigen financiële middelen en die van de gebruikers zich tot nu toe hebben weten staande te houden. En vooral ook doordat zij beschikken over de flexibiliteit in denkvermogen én de capaciteit om zich snel aan veranderende omstandigheden aan te passen. Financiële problemen in de broedplaatsen waren tot nu toe aanzienlijk, maar met betrekking tot de eerste golf nog overbrugbaar. Maar let wel, indien Covid aanhoudt voorzien wij in financiële zin meer rampspoed voor onze energieke gemeenschappen, vaak juist in kwetsbare buurten en/of sectoren. Onvoorwaardelijke steun vanuit het gemeentelijk Broedplaatsbeleid is dan ook niet alleen nu maar ook in de aankomende jaren noodzakelijk. Want het herstel van deze Covid crisis vergt enige jaren: het kost tijd. En juist die tijd ontbreekt met het voorgenomen bezuinigingsbeleid.

Dit geldt voor zowel broedplaatsondernemingen als -huurders. Ook bij gebruikers is de rek er inmiddels namelijk uit. Kunstenaars hebben normaal gesproken al een 'zorgelijke inkomenspositie', aldus de SER, en uit een recente enquête van Platform BK blijkt dat huurders zich in de schulden steken om hun woon- en/of werkruimte te kunnen blijven betalen. Bovendien kunnen broedplaatsbeheerders zich het over het algemeen niet permitteren zo meegaand te zijn bij huurachterstanden als de Gemeente Amsterdam. Zo ontstaat er een belangrijk knelpunt: de financiële druk op maatschappelijk waardevolle huurders wordt steeds groter, terwijl het perspectief op betaalbare woon- en werkruimte steeds onwaarschijnlijker wordt.

4. IMF Fiscal Monitor: Policies for the Recovery <https://www.imf.org/en/Publications/FM/Issues/2020/09/30/october-2020-fiscal-monitor>

Met de bezuinigingen in het vooruitzicht zullen er in de laatste twee jaar van deze collegeperiode vele broedplaatsmeters verloren gaan. Nieuwe broedplaatsen die nog wel gerealiseerd kunnen worden zullen de verdwenen meters vanwege aflopende contracten niet meer goed kunnen maken.

Nu al is duidelijk dat veel bedrijven, en de gemeente zelf, vele meters kantoorruimte zullen afstoten, nog los van faillissementen. Met dit perspectief is het essentieel dat het broedplaatsenbeleid als transformatie-instrument in stand blijft, om daarmee ruimte te bieden aan ondernemerschap-ontwikkeling, nieuwe businessmodellen voor de creatieve sector, de opkomende maakindustrie, de crossovers met het bedrijfsleven en onderwijs én vooral werkgelegenheid. Ook is het van groot belang dat een redelijke vierkantemeterprijs en goede kwaliteit van de faciliteiten geborgd worden, om de rol van vitale infrastructuur van de culturele sector te kunnen blijven vervullen. Zo houden we de stad levend.

Wij zien de gevolgen van Covid voor onze broedplaatsen en wij kijken naar de voorgestelde bezuinigingen op het broedplaatsbeleid. Beide zullen de broedplaatsen en daarmee de stad op ongewenste wijze gaan treffen. Want broedplaatsen leggen in onze optiek de verbindingen in het steeds meer gentrificerend stadsgordijn. Als zij verdwijnen door Covid of simpelweg wegbezuinigd worden, verliezen wij een deel van de ziel van de stad en verdwijnt een relevante stedelijke kleur en dynamiek.

Graag gaan wij op zeer korte termijn een gesprek met u aan waarin we dit nader kunnen toelichten, want wij zien diverse mogelijkheden om deze forse bezuinigingen niet op de voorgestelde wijze door te voeren. Wij willen samen met u een bijdrage leveren aan hoe wij sterker uit deze crisis kunnen komen.

Namens de Belangengroep Broedplaatsondernemers Metropool Regio Amsterdam, Kunstenbond en Platform BK,

Zafer Yurdakul, Gerben Mienis, Lucas Hendricks
Jacek Rajewski, Simon van Dommelen, Hay Schoolmeesters, Karien van Assendelft
Peter van den Bunder, Sepp Eckenhaussen

Bijlage: effect van de bezuiniging in de collegeperiode 2019-2022

Begroting	2019	2020	2021	2022
Realisatie broedplaatsen	1.750.000	1.350.000	850.000	850.000
Behoud Broedplaatsen	700.000	540.000	340.000	340.000
Realisatie Ateliers/kunstenaarswoningen	300.000	231.429	145.714	145.714
Pilot AFK	150.000	115.714	72.857	72.857
Inzet Bureau Broedplaatsen	450.000	347.143	218.571	218.571
Advies	150.000	115.714	72.857	72.857
Totaal	3.500.000	2.700.000	1.700.000	1.700.000
Bezuiniging ten opzichte van de begroting	0	800.000	1.800.000	1.800.000
Totaal bezuiniging collegeperiode 2019-2022		4.400.000		
Doelstelling te realiseren m2		40.000		
Te realiseren m2 na bezuiniging		27.429		